

Kooli elu.

Marie Under'i auõhtu 6. aprillil 1933 kell 18.

M. Under'i 50. a. sünnipäeva puhul korraldasid E. N. K. S. T. G. ja T. T. G. õpilaspered keskkoolide-vahelise auõhtu T. T. G. ruumes, millest oli lubanud osa võtta ka lugupeetud poetess ise, kuid nagu kohal selgus, ei ole olnud tal isiklikult võimalik tulla, vaid läkitas auõhtust osavõtjaile tänutelegrammi.

Kavas oli pääle T.T.G. Õpilaspere vanema G. Wirks'i avasõna 2 referaati, deklamatsioone, klaveri- ja laulusoolosid.

Esimesena refereeris E. T. G. õpilane V. Laurits. Referaat oli õige põhjalik ja ylevaalik. Ettekande tempo oli aga liialt noble, takistades kuulda korralikku vastuvõtmist.

Pr. E. Tooms'i kõne oli palju laiaulatuselisem, millest kuulajaile jäi tervikuline ja kaunis ylevaade.

Deklamatsioonidest kõige meeleolukam oli nooruslik, hõljuv-kerge „Taevaminek“ E. T. G. õpilase E. Hakkaja ettekantuna, kuna ettekandelt parimaks oli Aino Hurda deklameeritud „Appihyyd“, tõsine, pisut sapinegi. Klaverisoolod olid H. Volmer'ilt (T. T. G.) ja V. Klaossen'ilt (E. T. G.), laulusoolo oli E. Morgen'ilt (T. T. G.).

Õpilasi kohal alla keskmist. Õhtu meeleolu eest oli kyll hoolitsetud igapidi, kuid siiski kippus see jääma tsipa nigelaks — puudus nagu igasugune pyhapäevalikkus ja peolikuskus. Sõltus see ehk väljas valitsevast halvast ilmast, sest poetessi pihla- ja toomeõite lumivalge saju asemel tüiskas akna taga päris lumi, kyll ka valge, kuid toomehelbeist suuremate räitsakutena ja kevadmeeleolu halvav.

Õhtu lõppes kell 20.

Enesekasvatuseringi referaatkoosolek 5. IV 33 kell 17.

Referaadiga esines kylalisena pr. Evert teemil „Kas inimese tahe on vaba või mitte?“ Pärastisel vaidlusel jõuti enam-vähem yhisele otsusele, ja nimelt, et inimese tahe ei ole siiski vaba, vaid on mõjustatav välismaailmast ja isegi inimese enda tundmuste ja hingeliste kriiside vastukäivusest.

Koos oli õpilasi rohkesti. Õpetajatest olid kohal prl-d S. Pruuden, E. Rosenberg, Th. Thomson ja hr. J. Konks. Viimane viis vaidluse paiguti õige ägedasse voolu.

Koosolek lõppes kell 19.15.

Muusikaõhtu 7. IV 33 kell 17.

Igal kevadel korraldab muusikaõpetaja prl. T. Jakobson oma õpilastele esinemisõhtu, kus siis aasta jooksul tehtud tööd võib hinnata ka laiem hulk.

Käesoleval korral oli kogunenud kuulajaid ootamatult rohkesti. Õpetajaist oli kohal hr. direktor J. Roos, prl. S. Pruuden ja hr. J. Konks.

Kaunimaiks ettekandeist osutusid H. Jegorov'i, E. Koogi, H. Udika, K. Tammemäe ja Nigoli palad.

Tuli ette ka ebaõnnestumisi ja ei puudunud teataval määral „lambipalavikku“, olgugi et kohal olid ainult oma õpilased.

Yldiselt oli muusika-õhtu kenaks vahepalaks alalistele referaat-, kõne- ja vaidlusõhtutele.

Panoo-kavandite võistlus 8. IV 33 kell 3 p. l.

Võistluse-žürii moodustas Kunstiringi juhatus, hr. dir. J. Roos, hr. J. Pyttsepp ja „T. T. G.“ poolt A. Hurt ja L. Juksaar.

Sisse oli antud yle kymne kavandi, mõnelt autorilt isegi mitu. Tutvunenud kavandite motiivistikuga, tulid mõned tööd otsekohe kõrvaldada, kuna nende motiivid polnud sobivad panoole.

Viimaks, pika sõelumise järele, jäi yles veel neli kavandit. Neist kaks paelusid juba esimesest silmapilgust alates vaataja pilgu, yljäänud kahe (samalt autorilt) suhtes läksid aga otsustajate arvamused õige lahku. Yhel häälel tunnustati I auhinna (5 kr.) vääriliseks E. Manna (Vc) kavand. II auhind määrati J. Otsason'ile (Va) (3 kr.) ja II auhinna sai H. Piiper IIIa (2 kr.).

Õppetöö lõppes

pyhiks laupäeval 8. aprillil kell 13 päeva ja algas uuesti esmaspäeval 24. aprillil kell 8 hommikul.

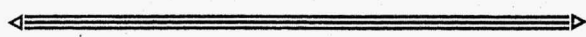
Seekordsed puhkuspäevad kujunesid abiturientide töönädalaiks, sest vaheajaks anti kõigis aineis kordamiskavad enne pyhi teada.

Ekskursioonid.

V kl. ekskursion on pärast õppetöö lõppu, arvatavasti jaanipäeva ümber.

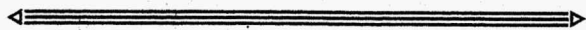
III ja IV klasside ekskursionid (Lõuna-Eestisse ja põhja rannikule) taevaminemise-päeva ümber.

Alamate klasside ekskursionid pole veel otsustatud. Autode tarvitamise suhtes ekskursionide jaoks asus õppenõukogu eitavale seisukohale, et vältida õnnetusi.

Homme tuleb meil ju loterii —

Loterii-allegri!

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 12.

29. aprill 1933.

V aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Tooms. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: L. Juksaar, E. Kippasto, T. Linde, H. Puusepp, L. Raba. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijale 20 senti number, üksiknumbrite tellijale à 25 senti.

Meie loterii-allegri.

Loterii on ukse ees. Korjamisperiood on möödunud, kogutud esemed ja rahasummad üle antud loterii-juhtidele. Terves majas käib kopsimine, maalimine, ehtimine, kleepimine, nummerdamine, nimistute koostamine jne. Joostakse, rabeldakse, kamandatakse, kantakse, paigutatakse ümber. Homme keskpäevaks peab olema kõik korras. Ja kui saabuvad õnneurnid ja õnnerattad ja jõuavad kohale moosekandid, kaarditargad, käevaatajad, teatrimehed ja -naised, jazzitruup jne. jne. jne., siis läheb lugu lahti, mida jätkub paariks päevaks, nii et annab päris võtta. Algab pillerkaar, mida ükskord ometi üle hulga aja saab nii kaua pidada, kuni isu täis saab. Harilikult jääb ikka noortel säärane mulje, et kui midagi peale hakkab, kui tuju alles saab hoogu, ongi juba kõik otsas. Seekord on aga lugu palju lähedam. Ja säärane juhused kordub alles jälle paari aasta pärast. Seepärast õnn kaasa kõigile loterii-allegri! Hääd tuju, hääd olekslemist, kõike-kõike head!

See on asja üks külg, loterii kirev, väline külg. Kuid loteriil on ka teine külg. See on loterii mõte, loterii kasvatuslik külg, loterii otstarve. See on seesmine, nägematu külg. See on loterii tuum.

Loterii mõte, kasvatuslik külg ja otstarve seisab oma abis. Kuidas see on nii, aga meie maal tikutakse tihti sirutama käsi välja ühiskonna abi järele. Tahetakse võtta valmis abi kustki laekast, mis näib paljude arvamuste järele olevat ammutamatu. Seda ei kujutelda ette, et ühiskonna, riigi, omavalitsuse laekahoidjail puutuvad ka näpud

põhja. Aga tahtjate saba aina kasvab, isu tõuseb. See nähtus peaks rohkem aset andma omaabi mõttele. Vaevaga kogutud raha on alati kallim kui niisama saadud kink-toetus. Oma raha kasvatab kokkuhoiule, võõras raha laiutamisele, pillamisele.

Tartu tütarlaste gümnaasium on omaabi mõtet süvendanud aastate viisi ja on väga palju suutnud saata korda oma jõuga. Meie oleme abistanud kehvemaid õpilasi kindlasti rohkem kui mõni teine sarnane asutus. Meie oleme rikastanud oma raamatukogu hulga teostega omaabi summade arvel. Samuti oleme täiendanud õppeabinõude-kogusid neistsamust allikaist. Oleme sisse toonud veevärgi, kohandanud tervishoidlikuks tarvilikud kõrvalruumid, oleme teinud hiigla remonte ja ehitanud juure isegi majaosi.

Seega ei ole meie, pöörates seltskonna poole, kellelki midagi märgatavat ära võtnud. Kõik on näpp-näpult pisiasjade kaupa sipelga-usinusega kokku kantud, tänu meie kohuse-truule pisiperele, meie rohkearvulisele õpilashulgale, tänu meie ühismeelele, õpetajate, lastevanemate ja õpilaste kooskõlalisele tegevusele.

Ühtlasi on loterii-allegri meie parim kasvatuslik ühistegevuslik õppevõtte. Kui koondutakse ühel meelel ja ühel jõul sõbralikuks koostööks, siis suudetakse teha ära väga palju.

Nii oleme jõudnud jälle järjekordse loterii-allegri laupäevani. Loterii-allegri ise aga ei ole veel läbi. Aga läbi selle viime — selles pole kahtlust. Oleme saanud niikaugele, jõuame ka edasi. Lõpetame ettevõtte auga.

Kas on tarvis meenutada, et kõik täidaksid kohusetruult oma ülesandeid loteriipäevadel? Ei, usun, et seda pole tarvis, sest kohusetruudus ja ühistöö vaim on meis selletagi tugev.

Veel kord kõigile kõige paremat loterii heaks kordaminekuks ja igauhe rahuldustunde saavutamiseks!

29. IV 1933.

A. R.

Mõtteid aadetest.

Pääle väikeste ja tavaliste igapäevaste elumõtete tegeleb inimese vaimsus tihti veel kõrgemate või vähemalt kõrgemaks peetavate mõttelaadidega, mida nimetatakse aadeteks. Aade peab haarama oma käsitusse teatud eluala ja püüdma korraldada seda paremini, kui seda on tehtud seni.

Tänapäeva ühiskonna vaimses esineb rida aateid, mis seisavad üksteisega seesmises vastuolus, kuid paiguti lähevad ka paralleelselt ja taotlevad ühesuguseid eesmärke. On aateid, mille huvipiirkonda kuulub ainult mõni kitsam ala, nagu näiteks karskusaade; kuid on ka selliseid, mis nõuavad kogu ühiskondliku elu uutele alustele viimist ja kõigi väärtuste ümberhinnangut uute mõõdupuude järele.

Tutvudes aadetega, võime eraldada neid kahte suuremasse rühma. Esimestena tuleks mainida materiaalse elu kindlaid vajadusi, mis ei lahendu kaugeltki ainult sõnadega. Sellistel aadetel pole realistliku elukäsitelu järele väärtust. Need osutuvad ainult sihituks energiaraikamiseks. Elame ajal, millal maailma vaimne ja tulunduslik areng toimub suure kiirusega, tekib isegi rida murranguid ja kriise, mis pole midagi muud kui ainult kiirendatud arenemisprotsessi paratamatud kaasnähtused. Elu asetab meile igal silmapilgul rea küsimusi ja probleeme, mida peame lahendama. Lahendust nõudvaid küsimusi korjub rohkem ja rohkem, nende lahendamine toimub sageli kordu-

valt ühel ja selsamal viisil. Inimene leiab, et terve rea tõsielu nähtuste algpõhjuseks on võimalik üks ja seesama nähtus. Kui korraldada seda algpõhjust teisiti, saabuks kohe selgus kõigisse küsimusis, mis sellega kuidagi on seotud. Siin aga on uue ja reaalse aate sünn. Selles aates on tähtsusega igauhe aktuaalsed eluhuvid. Tema täidumist ei tule oodata mingisuguse imena, vaid täiesti iseenesest mõistetava asjana, kui seda võetakse vähegi tõsiselt.

Aated on igale vähegi tundelisemale inimesele paratamatuks hingeliseks vajaduseks. Ilma nendeta näiks kogu meie elu liiga hallina ja madalana, sest siis kaoks meil usk elu paremaks-muutumise võimalusis üldse. Elujõuliste ja arengutahteliste inimestena peame evima aateid, mitte unistusi, peame looma reaalsusele toetuvaid jõulisi elupõhimõtteid. Tänapäeva noorsool peaks kahtlemata olema rohkem julgust ja energiat oma aadete teostamiseks; siis saavutatakse võrratult enam kui seni.

Kõik tänapäeva reaalsed kultuurinähtused on olnud kord kaugete aadete eesmärgiks. Need eesmärgid on saavutatud, ja inimese vaim otsib ja leiab uusi aateid, mis niisamuti vajavad teostamist. Võime olla kindlad, et praegused aated kunagi saavad tõsieluks ja juure tuleb jälle uusi aateid. Nii kordub see, kuni üldse elab inimsugu.

E. S.

On teisiti.

Nagu leiget vett langeb aeglaselt näoie. Mind on tabanud kevadõhk, pugedes ujedalt lähedale ja surudes oma lõhnu mu ymber.

Taipan. Seni oli ainult metall mu ymber — kylm, võikalt helisev metall. Inimeste sammud kõlasid selles nii veidralt, häälte toon muutus seda läbides nyriks, vaevaseks. Pisarad veeresid läikides jäält. Minust võõrdus rõõm ja igatsus. Siiski immitses kuski kurukeses mu visa elutahe, ta taoti hyppas lagedale, mässas ja pages taas.

Oli kylm. Mu soojus kandus metallisse, hävis sääl. Nautisin enda kummalist, määritlematut piina, ahastasin vahel, kui ta näis kestvana. Ent tuhmnes metall roostest ja minus rauges äsjane valu.

Tahaksin nyyd liivapaberit — õige peent,

mis ei kriimusta, tahaksin töötada sellega asjalikult ja hoolikalt, vahel vaid puhuda väsimusest nii pikalt: puh, puuh! Tahaksin hõõruda kõik rooste. Piisaks mul ometi jõudu! Kiirgaks siis leekpunane päike sellelt imepuhtalt metallilt mu hingesse kiiri, mis põletaks nii, et minus hing õhetaks valust, kannatamisvalust, mis viib tervenemisele. Kui saaks taas siledaks kõik!

Hingan täite söõmudega kevadõhku ja tajun tõelisust. Kaob metall, kus seni olen vaevelnud. Kuulen kihisemas ja paisumas kohedat mulda nagu kerkivat leivataignat. Olin hälbunud, asjatult pingutanud, et hyvitada kõike endaga, kuid nyyd muutub ise kõik. Mina, võimetu ja väike, tean, et on kevad, et on elutahet nii palju, palju.

H. P.

On kevade.

Taas on kevade...

Päikene teeb pööraseks otse,
ja juba me olemeqi pöörased
sellest tajumatust, tundmatust müsteeriumist —
kevadest uuest ja uuest.

Katusekivid kõik hõõgavad tuld, ja jõgi, näe,
on kui kuldsete mõtete laava.

Kevade, kevade, oi! Kõik maa, kõik muld
on taas elustund ja hingestund sinust.

On rahutuks saand iga rakuke, iga närv mus;
rahutus olen ma ise, — ja siiski:
istun aknal liikumata, kurbade silmade
saaten mu igatsusi kevadavaraid,
nukrustaden ning hõõguden tusast, et ma ise ei saa
nüüd otsekohe minna kaugele, kaugele,
lõpmatuseni seirata neid.

Minu igatsus lendab kõrgel üle punaste katuste,
sinitaeva all edasi, kevadesse aiva!...
Ja mina?! — Oo sa ei tea, kuis see mind põletab,
et olen võimetu minema nüüd
lõpmatuseni piki seda punasena hõõguvat eluviirgu,
millist tahaksin jälgida igavikuni.

*

Nüüd laskub öö tähine. On kevade taas.

Kuldnokk vilistab pikka.
Kuski pung lõhnab puhkemisigatsust,
rohutukake sõrmekesi kangestund sirutab.
Oi, kuidas tunnen: ühte olemist nendega olen mina,
ühest meist igatsust kiirgab, elutahe meid ühendab üks.

Kevade, kevade!

Lugematuid viib ellu teid kitsaid ja lai —
ühte neist pean tallama minagi...
Minus tuikad sina.
Minus vasardad tuhande väikese rusikaga
oma meloodiate rütmitut rütmi.
Sinusse sukeldun nüüd, lähen sinuga,
su tuldküürgavate lugematute aatomitega koos
elu kutsele järgnen.

—rt.

Laegas.

(Natüürmort).

Puistan oma kirjutuslaua laeka jumalikku korratust ja segadust. Laialipaisatud lahtised paberlehed moodustavad kaose, milline võis valitseda maailmaruumis enne loomist. Paberite vahelt tuleb esile üksikuid nime- ja visiitkaarte, millised on pudenenud laeka tagaplaanil uhkutsevast vasekarvalisest albumist. Suurest Eestimaa geograafilisest kaardist on säilinud vaid kaks-kolmandikku. Günther Wagner'i vesivärvikarp lebab kui must šoko-

laaditahvel avatud suu ees, milline moodustub hallitusvärvilisest mallist. Väikese krokodillirohelise krobedakaanelise märkmiku lehtede vahelt langeb valgele vihupaberile tolmuhõngulisi mustjaspunaseid õislehti kui paadunud verd. Veel hoovab neist õhkõrnu roosidaroome vaevalt eraldatavate surma- ja koptusehõngude vahelt. Väikesed rabedad muumiad on need nüüd, millalgi nii pehmed veinpunased siidlehed; millalgi pulbitses neis soe

punasemahlaline elu — nüüd on säilinud vaid söevärvilised tolmukoelised mälestuslaibad ühest õhtust veebruaris. Värvilised pliiatsid moodustavad ühes nurgas peaaegu maskeraadlikult kireva laigu. Pikk kuuekandiline kogukas lõikavpunane pliiats on kõrvuti väikese ümmarguse neegerpruuniga, milline omakord asetseb ristamisi kärelda, mustlaslikult roosa pliiatspreiliga. Ent roosa mustlanna heidab meeleheitlikult armunud pilke pudelrohelistele pliiatsile, millest paistavad ainult jalad valge paberivaiba alt. Roheliste jalgade kõrval leavad üsna intiimses sõpruses kanaaria-kollane ja piiskopp-lilla pliiatsitepaar.

Laeka eesmisel ääres on vanad roostetanud suled surmaagoonias üksteisest läbi puurinud. Uued tarvitamata suled nende kõrval koke-terivad valguses oma hõbesäraga või kullaläigatustega. Üks neist on heidetud ümmarguse pehme lõngakera embusesse, ja ebamäärase varjundiga rohekas kera meenutab elavalt õuna, millesse pureb elavhõbedakarvaline röövik auku. Lõngakera lähedal asetseb kandleine puust kastike, mille niitide ja lõngade serpentiinmassi vahelt välgatab tumesinine õmblusnõelte pakk, alumiiniumist sõrmkübar, kõveraotsalised maniküür-käärid, lahtisi musti pärle ja mõningaid suuremaid ja vähemaid nõõpe. Siitsamast leian vana lõhekarvalise kirjaümbriku alt eseme, mida otsisin. See on sirkel, vajatav füüsika joonise valmistamiseks.

Aga ta vaatab mulle kahjurõõmsalt irvitades otsa, sest ta üks haru on lõtv ja jääb abitult rippuma. Väike ühendav kruvi on kadunud! Tõstan paberitelasu, et selle alt leida väikest põgenikku. Ent paberitevirnast esildub mingi foto 10 × 10 cm formaadis. See lebab näoli. Pööranud selle õigesse asendisse, vaatab mulle otsa noore poisini nägu.

Tõsine on see, peaaegu mõtlik. Laup on kõrge ja vaba; tundub, et selle taga peaks peituma õilsaid mõtteid ning uljast fantaasiat. Juuksed on üle pea soetud ja nende värv varieerub tuhkjas-blondi ja pruuni vahel. Kulmud näivad tumedatena, mis ebakorrapärase, peaaegu horisontaalsete joontena varjavad hall-sinakaid silmi. Nina on sirge, suu kauni-lõikeline, huuled kapriislikult kokku surutud. Lõug on iseloomulik ja, vastandiks kogu näo korrapärasele joontele, liiga tugev. Ilme näol lubab oletada, et tuntakse oma väärtust ja suhtutakse teistesse üleolevalt ja arvustavalt, solvutakse kergesti, ja hellitatud lapse kohaselt ei suudeta kergesti andestada.

Võtan laeka vasakul veerel asuva seniliigutamatü klade, mille eebenpuu-musta ihhu on lõigatud noaga tähed J. R., ja asetan pildi klade vahele. Kuulen tasast kopsatust, ja klade vahelt veereb välja otsitav kruvi. Ometi kord leidsin oma väikese põgeniku! Rahuldustundega sulen laeka.

Juula.

Palun, toetage kooli loteriid!

Minu korjanduslehel ilutses vaid üks suurte punaste tähtedega nimi, kui enne pyhi kõrvetava päikese all vurasin maale.

Kyllap maalt saan nimesid kõik lehepooled täis, ja kui ei, siis jääb ju veel päale pyhigi aega linnas ringi vaadata, trööstisin end, jättes isegi tähele panemata esimesed arglik-kollased kevadlilled ja kevadet ylistavad tiivilised.

Mõnus oli istuda päikese avarakaelises soojuses, nähes silmapiirile kerkivat aina uusi koltunud-rohelisi rukkipõlde, lillakas-halle metsasiile. Korruga ilmusid sinna tolmavad jahu-, tangu- ja hernekotid, mille vahel stoilises rahus marssisid kuked, kanad ja haned, rõhkisid pörsad, soojendades oma läbipaistev-roosašid kõrvu mõnusalt päikese käes, määgisid talled ja suuril niiskeil silmil põrnitses mulle vastu must-valge vasikas.

Mu enesetunne aina tõusis, sest kõik need elus ja elutud olevused kuulusid ju mulle... Juba jalutasin keset seda hiigla varandust, nägin enesel kaasõpilaste kadestavaid pilke ja olin juba valmis seletama, et see pole veel kõik. Kus kõik nood kirjud vaibad ja... Hobune

peatus järsku. Oleksin peaaegu tallanud surnuks yhe kräsuskarvalise tallekese, kuid siis leidsin jala alt sõiduteki karvase ääre ja hobune seisis parvel. — Kuidas?

Kohkunult vaatasin ringi. Kuhu oli jäänud mu varandus? Kus olin ise?...

„Magasid pisut,“ kuulsin häält enda kõrval lausuvat, „oled sääl linnas ikka vist tublisti tööd teinud, ega's muidu uni... ja tee pääl kohe.“

„Magajale kassile ei jookse hiir suhu,“ tuli mulle meele, ja selsamal paigal otsustasin olla hirmus hoolas kass ja pyyda kõik hiired, keda näen või haistan. Panin siis korjanduslehe mantlitasku, et esimesel momendil, kui käe tasku pistan, leht mulle kohe näppu puutuks.

Aga selsamal päeval lasksin kaks „hiirt“ suu eest mööda joosta, sest toas polnud mul ju mantlit seljas.

Kuid seegi kord oli õnn minu poolt. Õhtul tuli meile kolmas kylaline — noor härra ja puha! Juubeldasin, sest vanaema ytleb ikka: „Kui sulle esimesena hommikul tuleb vastu noormees, läheb sul koolis hästi!“

L. RABA.

ESIMENE MAI.

Mõtlesin aegsasti ilusa ja mõjuva kõne valmis. Ootasid vaid, millal sellega tulla esile. Ootasid. Jutt kaldus lahkumisele. Ma ei võinud enam kauemini oodata ja pistsin sekka.

„Milleks sa seda toetamist nii manged?“ kysis võõras, kui mu kõne oli jõudnud haripunkti. Haavusin. Kui kasvatomatu võib olla „seltskonna“-inimene, ei lase lõpetadagi, kuid kohe tulid meele yhe klassikaaslaste õpetlikud sõnad: „Kui tahad midagi saada, peab sul olema eesli kannatus.“ Hyva. Neelasin alla sapi ja laususin „eesli kannatusega“: „Kooli loteriile.“ — „Noh, koolile! Mis mina's tost koolist toetan, vai mul säält midagi kasu...“ — „Sina kohe kasu pärast,“ noomis vanaema, „näeh, oled ju naisevõtmise-ean ja neil ju egä kevväi 60—70 tydrukut lastas valla...“

„Ei nuu' maa poole kae, ja koolitatud naist ma ei tahagi.“ — „Hää nyyd kyll, ei taha, ei taha, aga juba rahvahariduse ja kultuuri pärast peaksid toetama...“ — „Nojah, nägemiseni, om joba hilda!“ — Ja kaduski. Kadus yle kylmunud maa esimeste vilkumalöönud tähtede alla.

Haarasin lauallt lehe, tindipoti ja sulepää ja kadusin tagakambri. „Önn lennas sul mõt-sa,“ irvitasid majalised mulle järele. Heitsin käega: ega's igakord vea!

Tulid argipäevad. Inimestel enne pyhi palju toimetusi. Las' tulevad pyhad, siis kõigil hoopis helgem meeleolu ja heldem käsi, mõtlesin ja jäin ootama parajat aega.

Oli siis korra asja seltsimajja. Säält lahke ja lõbus „noorepoolne“ preili, ja päälegi olime

kauemat aega hääd tuttavad. Hää, algan te-
maga!

Olles esitanud palve, naeratas preili nii tagasihoidlikult, et kohe mu syda löi kiiremini põksu, ju ta leidis midagi õige sobivat. Siis naeratas ta veel kord, vaatas nii imelikult, et mul nagu kahtlus järsku sisse löi, ja ütles: „Ega's sa siis ometi usu, et mulle veel kooli tarvis läheb (juba jälle endine jutt!), ka mitte mu... noh, ka mitte mu lastele — mind vana inimest ei taha enam keegi!“ — „Ykski naine pole abiellumiseks vana,“ torkas mulle meelega kustki loetud lause, ja kohe tõttasin seega siis seda juba närtsimalöönud piigat trööstima. Aga asjata. Näen seda alles siis, kui juba kõik ära öeldud, kui ei leia enam sõnu ja kurk päris kipitab. Mehelesaamiselootuse jõudsin talle siiski pähe rääkida, ja nii ta jäigi unistama oma unenägude-printsist. „Vanatydrukukänd, ei sind keegi liiguta, kui oled nii syd ametu,“ mõtlen suurimas kättemaksuihas, kui sammun läbi vaikse metsa, kus oravad nii lustilikult hyppasid oskalt oksale ja metsalind tujutses.

Targemaks siiski sain selle uue ebaõnnestumise järele. Vallaliste käest ei ole lootust midagi saada! — Järgmised pilgud pööran kylla.

Sääl talu kui pool mõisat, palju lapsi, mõned kooliealised (mõni Tartuski koolis), ja vist veel pisemaidki. Yhel hääl päeval juhin sammud sinna. Enne kui jõuan avada värava, tormab mulle vastu hiigla peni hammaste välkudes ja sellise larinaga, et ei kuule oma sõnugi. Abitu pilk eksleb tyhjas õues. Võtan viimse julguseraasu kokku ja astun sammu edasi. Peni hakkab käre damini haukuma, hambad liiguvad lähemale. Seisatun, astun jälle sammu, ja ikka nii edasi. Peaaegu oleksin pöörnud tagasigi, aga kanade käre kaagutamine andis mulle uut hooгу manu ja nii jõudsin lipsata uksest sisse. Kuulen väljast kellegi tõrelevat häält. Enne kui keegi mu koputusele vastas, avanes eeskoja uks ja „aroomsetes“ säarikutes peretytar ilmub uksele. „Tere jah, sind ka kord näha. Sellep Neero nii hauksegi, et võõras liikvel... No jah, astu siss sisse, emä piäs sisen olema.“ Ise kaob uuesti. Astun sisse. Perenaine koob. Hyyan tere ja jõudu. Aeg-

laselt pöörab ta end istmel, pomisedes: „Mia arvasi, et poisese jälle vigurdava koputamise-ga, aga siss ollite te.“ Kohmetu naeratus libiseb yle kortsulise näo. Hakkam kiitma kir-
reva-kirjalist tekki, mille valmistamine käsil. Teen ka juttu, et kas perenaine yhe mulle kirjutab.

Enne pean aga seletama kooli asukohast, „värvimytsist“, ruumidest, õpetajaist ja õpila-
sist, kui hakkab tulema vastus: „Te tiiate jo esiki, et prõlla om hirmus kehv aig. Nuu' liina-
saksa mõtleva kyll, et mis maal viga, aga ku üks raha veedi, siis om alb egäl pool.“ Perenaine, lahke inimene, seletab toda „ilmatarkust“ aga cdasi. Näen, siingi kipub asi luhta minema. Avaldan kahetsust, et nii jõukast talust pean lahkuma kahe palja käega, ja kaon. Õues juh-
tub peretytar uuesti vastu. Miks nii ruttu? Ta pidanud kohe praegu sisse astuma. Väravat sulgedes näen yle õue sibavat mitut paari puna-
seid varbaid. — Kui on „täbar aig“ ja noid „te kuuli minejit“ enam ei ole, siis võib ka helde perenaine muutuda kitsiks, ja kas või yle öö.

Järgmine ohver on talu, kus kaks tytart, teine „Tartu suuren koolin“. Juhtun kohe lin-
napreiliga õues vastakuti. Pikema jututa esi-
tanu palve. „Ema ei ole kodus, kahjuks“, öel-
dakse mulle, kuid tyhjalt ei tihka ta mind ka saata tagasi; toob siis „oma taskurahast“ mulle ühe krooni. Tänan heldet annetajat ja lahkun. Teele kostab perenaise kriiskav hää: „Liide, kes tuu oll?“ Vastust ma ei kuule.

Pärastpyhiks jäi vallavanema kylastamine. Noor „surelikkude isa“ võtab mind vastu oma toas. Jutustan temale kui sugulasele kõik oma äpardused, muidugi tagamõttega. Kuid temalgi vabandus käes — miks tulin pärast pyhi: „Raha puha surnuks löödud.“ Saan siiski kahekrooni-
nise ära, või siis vallavanem võib anda vähem kui yliõpilane. Lärmav pulstunud penikari saa-
dab mind väravani, mille sekka kostab laudast igasuguseid hää litsusi. Rahad kõlisevad arm-
sasti taskus. Meeleolu tõuseb. Kui nii edasi kestab, siis võin vilistades jatkata oma teed.

Silmade ees aga hakkavad tantsisklema val-
ged munad ja vahased võipakid...

L. J.

Tähelepanu!

Õpilased! Kui olete teinud seni kõik meie seekordse loterii-allegri heaks kordaminekuks, siis ärge unustage tulemast ise loteriile ja kutsu-
mast siia oma vanemaid, kõiki oma sõpru ja tuttavaid, sõprade sõpru ja tuttavate tuttavaid.

„Veskineiu“ esietendus „Vanemuises“.

Juba ammu oodati seda operetti nagu mingit pööretsünnitavat Messiasit meie teatrilavale; ilmus kirjutisi ja informatsioone ajalehis, kuuludus paljutootavaid vihjeid, mis andsid lootusi, ja pealegi suuri lootusi. Polnud siis ka ime, et „Vanemuisesse“ oli ilmunud kaunike hulk neid, kes olid huvitatud sest lavateosest. Seda kibedam oli pettumus, kui paraku juba esimeses pildis enamik neid lootusi hävines: veski Laine pani publiku kannatuse õige karmile proovile, kui ta ligi veerand tundi asjatult veski õuel ringi tammus ja kalakesi söötes kogu aja mingit kaheksastroofilist kaunis monotoonset viisikest veeretatas, millele väarikaks saateks veskiratas pöörles, huvitaval kombel aga vastu veevoolu.

Otse lunastusena tundus siis kärelda-loomulise ja ettevõtliku Katist-vanapiiga ilmumine, kes mängu tõi värskust ja hoogu, mis seal seni puudunud ja mida ka publik tänulikult kviteeris tugevate aplausidega. Kuigi see tüüp iseenesest õige šabloonne, suutis pr. Suvorova tast ometi teha hingestatud ja huumorika kuju, kelle õlul lasus selle igati nigela lavateose elustamine, milline ülesanne pidi nähtavasti küll olema maaliljal-miljonäril Leo Falker'il ja veskineil.

Teine pilt, mille tegevuskohaks möldri tuba, oli loomult elavam, kuna siin võis näha juba rohkem operetlikku liikuvust. Päris huvitavaks kujunes Jõeoru peremehe kosjaskäik, keda võib lugeda võrdlemisi õnnestunuks kujuks rikkast ja upsakast taluomanikust, kes isegi naise loodab osta oma „miljonite“ eest. Tema jõukust pidi rõhutama talupere, kes täies koosseisus, varustatud mitmesuguste toiduainetega, esines naljakas ja algupärasest revüüs.

Ent kahjuks pidi autor sellesegi pilti paigutama mõned momendid, millised süvendasid opereti halenaljakust ja mis kiskusid ta veelgi virilamaks. Möldrineiu istub lihtsal puujäril samalihtsas talutoas ja kurdab suurele teddykarule oma südamevalu ja hingepiina armastatu truudusetuse pärast! See paradoks mõjub lihtsalt kõrvalopsuna. Oleks ju arusaadav, kui nii toimiks hellitatud salongidaam oma buduaaris, aga maaplika kohta oli see liig.

Samuti oleks võidud olla tagasihoidlikum ka selle, juba mikumärdilikkusesse küündiva armujoogi tagajärgede demonstreerimisel, mis tahtmatult õigustab väidet, nagu poleks meie näidendid üldse kujutatavad teatud rõveduste-protsendita.

Kolmandas ja neljandas pildis — Ameerikas, seebikuninga lossis — on näidendi operetlik iseloom juba täiesti välja kujunenud. Tegevustiku elustavad revüüstseenid ja tantsuetteasted, millest vahest mainimisväärseim V. Otsus'e

„Poola tants“ neljandas pildis. Kahe teise tantsud [„Vene tants“ ja geiša esinemine] olid puised ja temperamendivaesed, eriti just esimese oma, kus kindlasti oleks pidanud olema toda väike-vene hoogsust ja tuld.

Neis vaatusis tõi elevust veel möldri käitumine miljonäri lossis, kus see end tunneb täiesti kodusena, kuna tal vene suitsuvorst käepärast ja vein, muide peenim, mida lossis üldse leida, ka palju maha ei jäävat „asunikust“. Ainuke asi, mis teda häirib, on „must kuju, mis elab“ — neegrist-boy, kelle juuresolekul vanahärra tunneb end üpris ebamugavana.

Opereti sõlm langeb neljandale vaatusle, mille lõppu on koondunud elevusrikkam ja kirjum osa: iluduste-paraad lossis ja veskineiu kohtamine oma armastatuga, keda ta tundma õppinud vaese maalijana, ent kes nüüd osutub seebikuninga pojaks, miljonäriks. On traagiline kokkupõrge nende kahe vahel, mille järele veskineiu põgeneb ja sõidab esimese aurikuga tagasi koju. Nüüd alles seletab mölder, et tema tütre vägivaldselt Ameerikasse iludusvõistlusele toonud ja ka Leo Falker'i kirjad kõrvaldanud. Hakatakse otsima Lainet. Kõige agaram otsija on miss Internatsionaal — vanapiiga Kati, kes ka tulnud võistlusele, ise üha tehes etteheiteid rongaisale — möldrile, kes oma lapse õnnetusse saatnud ja kes eluõnne ei nägevat. [Õnne muidugi, mille ümber riputatud kõige kriiskavama värvilisemad hilbud ja milline kehastatud temas — Katis!]

Viies pilt on jälle veski õuel, kus Laine end tahab heita veskijärve, milles näkineidud kõige haledamal kombel käsi väänavad ja teda avatlevad. See sentimetaalne ja kurb vesine stseen jätab kõige mannetuma mulje. Ja siis kui Laine just end suures südamevalus tahab järve heita ja ta armastatu nagu püssikuul pärrale jõuab [Ameerikast tulles pole tal isegi ei palitut seljas, ei kübarat peas!], ei suuda vaataja kuidagi hoiduda üleolevalt muigamast: sellised situatsioonid tunduvad liialdatuna isegi operetis, kus ju küll ei nõuta mingit erilist loogilisust, kui lugu aga abielu või abieludega lõpeb.

Muidugi lõpeb „Veskineiu“ kahekordse naitumisega: üheks paariks on Laine ja miljonär, teiseks miss Internatsionaal-Kati ja Jõeoru peremees, kes otsusele jõuab, et tema talule ikka ainult kuninganna kõlbab.

Niis siis on lõpp jälle Eestis, kuhu autor paratamatult on tagasi veetud, kuigi ta fantaasia nii kenalt ja ülevas tujus uitas võõrapärase operettide magusas kassikulla-lossis ja selle šabloonilisi memorandumume luges igasugustelt sammastelt, kaartelt ja trepistikelt, mis tundusid nii suurepäraseina, kuid mille kopitanud halli-

tuslõhn ja iganemisest tekkinud tolm talle täiesti tähele jäid panemata. Sellele lisaks veidi sentimentaalset haledust ja kübeke armastust, ja „Veskiueiu“ võis alata oma võidukäiku, mida talle nii lootustäratavalt ennustab teatrireklaam!

Olgugi et meil kaunis skeptiliselt suhtutakse võõrastesse operettidesse, mille väärtus sageli õige küsitav, siiski ei tarvitseks ometi hakata propageerima niisamasugust või vahest veelgi mannetumat sigri-migrit! Et näidendis uhkel-dab eesti päritoluga seebikuningas ja et ta autor elab meil, ei tarvitse ometi olla veel põhjuseks, et vastu võtta ja hinnata teda ülistusis taevani.

Muide, muusikat ei või just nimetada halvaks: oli õige keni viise, mitmes kohati tarvitatud ka rahvalaulude motiive. Eriti õnnestunuks võis lugeda eelmängu ja üht valssi. Kohati oli küll muusikaline osa veidi ilmetu ja ühetooni-line, aga on võimalik, et seda muljet süvendas tekst — sõnaline osa. Orkester oli selle opereti puhuks suurendatud.

Dekoratsioonid olid tagasihoidlikud ja õnnestunud; esimese ja viimase pildi jättis veski-õue iseigi väga koduse ja armsa mulje.

A. Virkhaus'ile ja A. Taar'ile annetati lilli.

T—d.

„KAH“ NIPERNAADI

M. ARVI.

Kirjavastused.

H. P. „Juhus“ laotud, kuid ei mahtunud. Ilmub järgmises nr-is.

T—d. „Tähis on taevas“ järguissse nrisse.

Helga ja Helda. Arvatavasti ei ilmu.

Heljo. Ilmumata luuletiste kohta selgub edaspidi.

Kooli elu.

T.T.G. 1932./33. õ.-a. I poolaasta aruanne õpilaste edasijõudmisest.

Klassid	Õpilaste arv	Nõrkade arv	Cum laude'd	Nõrkade arv ühes 3—5ga õpil. kohta	Keskmine edasijõudn. number
Ia	47	32	3	1,06	3,317
Ib	44	31	2	1,08	3,293
IIa	31	34	3	1,49	3,253
IIb	38	43	2	1,83	3,158
IIc	29	14	1	0,87	3,409
IIIa	38	54	1	2,13	3,203
IIIb	35	65	1	2,58	3,105
IIIc	29	37	—	2,17	3,135
IVa	28	25	1	1,489	3,265
IVb	33	29	—	1,23	3,219
IVc	22	18	—	1,36	3,270
Va	28	22	—	1,38	3,356
Vb	25	39	1	2,23	3,141
Vc	23	19	—	1,48	3,207

Klasside järjestus nõrkade vähesuse järele: IIc, Ia, Ib, IVb, IVc, Va, Vc, IVa, IIa, IIB, IIIa, IIIc, Vb, IIIb (võrdle seda III veerandiga).

Klasside järjestus keskmise edasijõudmisest järele: IIc, Va, Ia, Ib, IVc, IVa, IIa, IVb, Vc, IIIa, IIB, Vb, IIIc, IIIb.

T.T.G. 1932./33. õ.-a. III veerandi aruanne õpilaste edasijõudmisest.

Klassid	Õpilaste arv	Nõrkade arv	3—arv	Nõrkade ja 3—kokkuvõte	Cum laude'd	Keskmine nõrkade arv õpil. kohta
Ia	46	38	45	53	2	1,152
Ib	43	28	64	49	2	1,14
IIa	30	41	50	58	—	1,933
IIb	37	52	62	83	—	2,243
IIc	33	26	37	38	1	1,151
IIIa	37	39	63	60	—	1,62
IIIb	36	83	71	107	—	2,97
IIIc	28	50	62	71	—	2,536
IVa	28	34	48	50	1	1,786
IVb	33	41	54	65	—	1,970
IVc	22	27	34	38	—	1,727
Va	28	32	54	50	—	1,928
Vb	25	34	50	51	1	2,04
Vc	24	29	50	46	—	1,917

Klasside järjestus headuse järele: Ib, IIc, Ia, IIIa, IVc, IVa, Vc, Va, IIa, IVb, Vb, IIB, IIIc, IIIb.

Koolitöö lõpetamise korrast.

Koolitöö lõpeb sel aastal 2. juulil vastava aktusega.

Haridusministeeriumi poolt on määratud

lõppklassidele järgmised eksamid kahe viimase aasta kursuse ulatuses komisjonide ees (eksamite päevad ja komisjonide koosseisu määras õppenõukogu):

Va ja Vb klassile: 1) inglise keele eksam kirjalikult 18. mail; komisjon: dir. J. Roos, õpet. V. Käppa ja K. Westberg;

2) ajaloo eksam suuliselt 26. mail; komisjon dir. J. Roos, õpetajad J. Konks ja V. Käppa;

Vc klassile: 1) saksa keele eksam kirjalikult 18. mail; komisjon: dir. J. Roos, õpetajad E. Rosenberg ja T. Thomson.

2) kasvatusteaduse- ja filosoofia eksam suuliselt 26. mail; komisjon: dir. J. Roos, õpet. S. Pruuden ja V. Künnapas.

Õppenõukogu poolt määrati veel kõigile V klassidele eesti keele eksam kirjalikult 10. mail; komisjon: dir. J. Roos, õpet. E. Tooms ja Joh. Aavik.

IV klassidele määras õppenõukogu eesti keele eksami kirjalikult; tähtpäev esialgu lahtine.

Kordamisnädalad algavad 10. mail.

Loterii-allegri asjus

saime loterii ülemjuhatajalt hr. D. Koppelilt hankida järgmisi teateid, mida rüttame teatama lugejaskonnale.

Aeg: 30. apr. kl. 12—21; 1. mail kl. 11—18; kui saali ümberkorraldamine seda võimaldab, siis selle päeva õhtul ühine tants saalis.

Ruumide jaotus: pealoterii ja õnneõngitsemine, õnneratas — saalis; majapidamiseseaduste loterii — filosoofiaklassis; lilledeloterii — fuajees; tants — joonistamise-klassis; teater — ajaloo-klassis; kohvik, jazz, revüü — II eesti keele klassis; müstika-kabinett — võimlejate-toas; einelaud — laulu ja inglise keele klassis; pildinäitus — matemaatika-klassis.

Pääsmete hinnad: õpilastele (nimelised) kogu loteriiks 10 senti; võõrastele ühekordseks sissepääsuks loteriile 10 senti; tants üksikule 10 senti, kahele kokku (härra ja daam) 15 senti seansi pealt (kui on saalis lõputants, siis 25 senti); pääs müstilisse kabinetti 5 senti; kaarditarga honorar 20 senti, käetargal ka 20 senti; teater 15 s. seanss; pääs kohvikusse 5 senti; pildinäitus — 10 senti.

Loterii-loosi hind 5 senti; õnneõngitsemine 5 senti; õnneratas 5 senti.

Loterii peavõidud: moodne diivan, kohviserviis, kunstn. J. Pütsepa suur õlimaal, põrandavaip jne.

Vähemaid võite palju-palju, nii et iga 5 loosi peale tuleb üks võit (nii üldjaoskonnas, majapidamisesaaduste- kui ka lilledeteriil).

Teater teotseb kahe vahetusega ja kahe trupiga. Kavas: O. Luts'u „Kapsapää“; laulukoor M. Epler'i juhatusel; tantsuettekanded. Korraldab pr. E. Tooms.

2) J. Raabe „Loožis“; koor K. Tammemäe juhatusel; laulusoolod; lavatants. Korraldab hr. A. Raud.

Kohvikus jazzband, revüü ja muu tingel-tangel.

Muusika — ratsarügemendilt nii 30. apr. kui 1. mail; vahelduseks vahest raadiomuusikat.

Reklaam — valgus-, plakaat- ja helireklaam. Ruupori-meesteeb sõnareklaami.

Muidugi ei ole selle lehe toimetamise lõpetamisel kõik veel ette näha, peenused kõnelevad iseenda eest hiljem, kui vaatama tulete.

Nägemiseni! Nägemiseni! Nägemiseni!

Muljeid „Pallase“ kunstinäituselt.

Muljed, mis mul jäid „Pallase“ kunstinäitusest, mõtlesin tähistada siia, ehkki selles kirjutises leidub vahest mõningaid konarusi ja vääratusi.

Alguses ei suutnud ma teha mingit kokkuvõtet, oli ju säääl näha nii palju erinevat. Alles siis, kui süvenesin üksikutesse töödesse, haihtus ähmane udu, mis segas alul mu vaatlemist.

Kõigepäält tõmbasid enestele tähelepanu E. Viiralt'i väljapanekud. Nendes on väga palju omapärast stiili ja fantaasiat, pealegi on nad graafiliselt äärmiselt peenelt viimisteldud. Kunstilisest küljest vaadatuna omab neist väljapanekuist minu arvates esikoha „Jutlustaja“, omapärane ja huvitav oma ilmekate tüüpidega.

Vaaga häädeks töödeks on kahtlemata N. Triigi portreed, erilisel akvarell-portree, milles on palju tundmust ja tabavust.

Ilusamaid maastikke on Kessner'i „Talvemotiivid“, mille domineerivaks omapäraks on võluv hõbehall koloriit, mis jätab peene, talve iseloomustava mulje. Kessner'i teistest töödest võib veel märkida paremaks „Vabadusesilda“.

A. Kummits'a töödest leidsin huviküllasema „Monotüübid“. Need on tõlgitsetud õnnestunud ja peenelt ja omavad erilist stiili, samuti on võimelised looma vastavat meeleolu. Mis puutub „Turbasoose“, siis on säääl tunda prantsuse kunstnikkude mõju. Kes mulle jättis aga väga halva mulje, on Adamson-Eric. Tema töödes ilmneb kunstivaesus ja labasus. Stiil on tal nagu nii laenatud ja sellegi rikub ta ära oma labasusega. Olgu mainitud ses mõttes „Lamav akt“. Üldse tundub, et Adamson'il puudub loov omapära.

Leps'i parimaks väljapanekuks on „Turg“. Selles leidub palju huvitavaid tüüpe, mis on kujutatud realistlikult. Sellevastu jäävad portreed varju oma nigeluse, puisuse ning elutusega.

J. Püttsepa töödes on palju hoogsat ja julget lööki, samuti lopsakust, mis mõjub meeldivalt; eriti paistavad ses mõttes silma ta etüüdid.

Peale siin-nimetatute on veel teisigi töid, mis aitavad tõsta näituse üldmuljet, mille mainimisest aga seekord loobun. E. T.

Kõigile!

Kõigile!

Kõigile!

Pühapäev. 30. aprillil

k. 12—21 ja

esmaspäev. 1. mail

k. 11—18

T. T. G. Loterii-allegri

Üllatavalt suured võiduvõimalused. :: Hulk väärtuslikke peavõite. :: Teater. :: Kohvik, jazz, revüü. :: Müstika-kabinett. :: Pildinäitus. :: Õnneõng. :: Õnneratas. :: Lakkamata tants ja muusika.